

HS BREV TILL HA

1928

2.1.	2 s.	3.7.	1 s.
6.1.	1 s.	13.7.	1 s.
19.1.	1 s.	17.7.	1 s.
23.1.	1 s.	18.7.	1 s.
26.1.	1 s.	22.7.	1 s.
4.2.	1 s.	31.7.	1 s.
14.2.	1 s.	12.8.	1 s.
25.2.	1 s.	22.8.	1 s.
3.3.	1 s.	? 8.	1 s.
9.3.	1 s.	10.9.	1 s.
14.3.	2 s.	15.9.	1 s.
26.3.	1 s.*klipp	20.9.	1 s.
10.4.	1 s.	22.9.	1 s.
30.4.	1 s.	24.9.	1 s.
7.5.	1 s.	28.9.	1 s.
10.5.	1 s.	? .10.	1 s.
15.5.	1 s.	11.10.	1 s.
28.5.	1 s.	29.10.	1 s.
3.6.	1 s.	7.11.	1 s.
44.6.	1 s.	15.11.	1 s.
12.6.	1 s.	26.11.	1 s.
20.6.	3 s.	30.11.	2 s.
		9.12.	1 s.
		17.12.	1 s.
		21.12.	1 s.
		25.12.	1 s.
		27.12.	1 s.
		31.12.	1 s.

Einar,
Mitt första brev! Tack för ditt - jag vet hur din jul var. Är du frisk? mycket folk, mycket liv har du haft. Men säg ej så mycket om mitt arbete, "skapande"! aldrig har jag nått något. Men vad gör det, om jag bara fick måla nu - jag har tänkt så mycket, ville ha friden att måla nu. Efter allt är man trött, och så har en gammal blodutgjutning vid handleden gått upp, den hand jag skall leva och röra och stöda mig med - var inte ledsn, Einar, om jag är som borta. Det kommer resande, Måns tror jag, och Dora, Calonius, Ann-Marie, och Kiianlinna med en frk. Tallgrén nån'gång, och en som bjudit sig som modell - jag behöver ingen. Vad Haanpää svarade bra intervjuarn - och han kan rymma. Ögonen är ännu sjuka, jag kan ej se på mycket, men börjar bli rädd, för om din Degas gjorde honom sympatisk tror jag min vill motsatsen. Där sägs så mycket om beräkning - man skall se, ej läsa. Där är några underbart vackra, så också i den stora, vackra dansöser - inför en del undrar man varför de valt dem! Så är det väl med allas livsverk. Där sägs han kalkerade sin teckning oändligt många gånger, därför är en del pasteller målade på kalkerpapper - han hade ett fixatif vars hemlighet gick i graven, - han hade ingen naturkänsla sägs där, ingen känsla. En ser en på ett sätt, en annan förstår ej rätt, det är alltid så. I albumet med stora gröna stjärnan är ett par teckningar av dansöser, den ena har jag sett mest på av allt, och pasteller med "två dansöser", de är vackra, och två vackra ryggar, bad. Och den våldsamt vackra 'Café-consert des Ambassadeurs'. En dansös som liknar Hanna. Han har sökt, sökt oändligt, sett det vackra - och funnit det. Hans dansöser skall alltid leva. Tack för allt. För att du hållit mig uppe, för att du ännu kommit. Här tycker jag solen går ned, men jag vill inte tänka. Ser på allt det vackra andra gjort - Litet har jag läst om Balzac's liv, det frestade mig. Han var en förfärligt livlig natur, en svada som i hans böcker! Men han var naiv, och idéalist, barnslig, egenkär. Han är sjelven den unga man som är illa klädd och vill ha allt, rykte, lyx älskarinnor! Det är något underligt hur de då i Frankrike tycka det är bara naturligt, som han i sina böcker. Men vem har ej känt den känsla av befrielse man har då man flyttar in i ett vindsrummet ett träbord, ett par stolar, och man har friheten, skall skapa som man vill! Han är berusad nästan av lycka, - och så kan han inte skapa, och förstår ej det är erfarenheten han saknar, han har intet att skriva om. Så har man sjelven haft det - känt. Man kunde ju måla, men man måste ut för att se, och finna sitt eget, bara se, man vet ej varför. - Så blir det för honom en tid då han har ett tryckeri, han har hastigt beslutit bli rik. Det blir konkurs - han är både god och lättrogen. Men efter det tror jag han har erfarenheten. 1827-28 han är 29 år. Jag tänker mycket på honom, genom det vindsrummet går mängen stor väg - jag vill det. Genom Avenue Villiers pärlportiärer går ingen väg. Om här varit kallt så har det ej kommit mig att frysa, jag bryr mig så litet om det. Det är hälsosamt. Läste nyss det är 'le sentiment' som gör man lever länge, den ger en elektrisk ström som ger liv, ungdom.

(forts. till 2.1.1928)

Nu har jag börjat prata igen - ålderdomstecken! Det tar en lång tid att se på alla dina böcker, de fylla år med varmt intresse. Ingen l'A ännu. Skall jag inte sända gröna stjärnan, Degas, med l'A.
Helene

Tag emot den kalla vintern, den går över - men jag känner som Tyra inför det nya året - jag vet ej varför. Hälsa T.
Börjar räkna deklarerering, och huvudet är klart.

(På en skild papperslapp följande:)
Om jag hade lagt bara Cobolt i Katharinas blå skuggor hade hon inom kort varit tennigt svart, Cobolt är farlig. Nu tror jag det blir "plommonsås" med tiden.
En del konstverk åldras vackert, en del dö.

6/1 (1928)

Einar,

En lugn dag - så ljuvligt! Måns har ej varit här än. På 'änglarna' var satt en ton, nu börjar man utföra och tonen förstörs, sen' får man sätta ton igen.

Säg ej mer om Katharina, du tröttnar en dag - jag är så glad om den målningen skänkt en stunds nöje - hade inte väntat det. Aldrig, aldrig blir det det man ville - man ville så vackert. Vi ha levt gott på Tyras händers verk, den goda korven! och där ligger ännu knäck, småbröd och halva underbara kakan, och väntar Måns, och Dora, och Ann-Marie. Vet du hennes sista brev rörde mig så - allt som blottar något av ett hjärta. Vad kunde hjälpa henne? Einar, vad. Komma ut, se världen, blott föras till nytt? blott mer rivande - hon blir ändå ej målarinna mer hon togs ifrån det, hennes ungdom togs - vad får hon.

Och Doras sista brev - hon säger varför hon ser allt vackert, alltid en tanke, alltid delat med en - livskällan - - och vad får hon.

Och så har jag fått mycket - och blir aldrig ändå lugn. Jo, jag är lugn.

Balzac hade "mer idéer än han kunde rymma, mer ord än han kunde skriva" (x) - och sannerligen, man vet ej hur han hann prata så mycket. Men han måste tala, tala, för det kom gäster när han var i extas att skriva, och han kunde ej släppa sin idé, det han just funnit - det tags ej upp igen. Men nu är jag trött på hans älskarinnor, lägger boken bort en tid - annars är den också hetsande, jag sover ej. Och ögonen sjuka.

Har skrivit till Adrian Stokes i dag, mitt hjärta begär visshet - är Marianne död?

Jag känner mig underbart ensam i dag, i natt när jag vakade - det finns folk men ingen som är målet --

du är snäll mot mig - men jag kan intet för dig. Allt kan väl förändras. Men jag är trött. om Ann-Marie nu ville komma.

Helene

Tack för det år som gått, för hjälpen -

(x) enl. hans egna ord.

19/1 -28

Einar

Det är mörk afton, de ha begravat grannen här midtemot, i dag. - Min handled är inte blå och svullen mer, men gör litet ont, jag är försiktig.

Det är ändå något att veta om människor - jag förstår bättre Degas, ser vilken som är tecknad efter naturen, vilken är kalkerad många gånger, ser hans teknik - inte har det inflytande på vad jag tycker om. De är mycket vackra. De är starka, fasta. De är den vackra dansösvärlden Två bland träd, flickorna, cafésångerskorna. Två teckningar ge något av en sinnesstämning! Och café des Ambassadeurs! De komma snart.

Vet du jag sökte "Livet är dröm" - den är slut, upplagan. Balzac har ett gott hjärta men fåfäng är han, springer genom hela Paris för att berätta någon han har geni! Och det skall vara hästar, kusk i livré, fina kläder - och skulder bara! Nattarbete vid starkt kaffe, slag - och hans comtesse släpar honom till Kiew för att gifta sig med honom.

Läser så litet för dåliga ögons skull, och ont om tid! Men jag har slutat "Bret.landskap" och tänker göra något dåraktigt (x) Du får hosta av fukt här i södern. Men vad Tyras knäck är bra för det!

Måns var här lördag. Dora var här måndag. Jag har bekymmer-samma planer, har skaffat mig hyreskontrakt, och söker en yngre tjänarinna skall då sörja för den gamla en tid. Vad allt gör ont i hjärtat. - D. hade Mehdi's fotografi med, jag tyckte mycket om det goda, lugna uttrycket. Det bästa för henne var om de på ålderdomen stödde varann på Marseillés, Nigza's? kajer i skymningen, och sökte en kötträtt på en tallrik från någon liten restaurant. - Ja, vad sägs det inte allt om en konstnär - och sanningen - om den finns precis - den vet de ej. Jag har läst en engelsk bok och där lär man tålomod och lugn - om man kunde!

Helene

(x) säger en gång.

23/1 1928 (postkort)

E.

Pastellen avgår i dag - om ej posten gör svårigheter - omedelbart efter ankomsten av ditt brev. Hur jag varit skräckslagen för var spindel som vandrat i stilla aftnar - den kunde ha gått på pastellen! Den var oskadd och packades som förut.

H.

Einar,

Storm, snöslask - gå vi mot våren? Så tungt har allt varit, man har tänkt hjärtat skulle stanna, varit helt kall, man tyckte det var av likgiltighet - Sedan hösten har jag inte egentligen arbetat, har varit för trött.

Vad skulle jag på invigning - vet ej vem som är bjuden och vet att jag inte vill exponera! Vill ha ro en gång.

Tack för hela Katharinaaffären! - och vad man är glad hon rest, man fruktade en brännande fläck av var spindel som gick!

Nu gå tankarna mest till det som måste ske i vår, hushållerskaombyte. Det är inte lätt för den som är orörlig som jag. Det finns ett förslag. Och sedan skall den gamla försörjas på något sätt.

3-4 personer vill ha tavlor, och ingen av dem säger sig ha råd att just betala - och jag orkar ej måla nu. De få vara utan. Men en plan helt för mig sjelv har jag.

Stenman har frågat om han får skära av stora judetavlan - och det är just det jag en gång bad Magnus göra. Så bra.

Nu börjar Ulla be mig skriva och "skriva snart", inte orkar jag med det. Hon har numera bara att säga att hon 'har det bra' - äter, dricker gott, vackra kläder, vackert hem - hon är väl gift.

Och Balzac har jag slutat. Den polska comtessen gifte sig med honom, efter 18 års kärlek, för att göra hans sista dagar mildare. Hon var ändå mer intelligens än hjärta.

'La cousine Bette' är hans sista stora verk. "När han avancerat i livet, nalkades upplösningen, hade han en bittrare syn på tillvaron, och hade intet annat mål än att arbeta med den förfärliga passionen hos en man vid slutet av sin jordiska roll rädd för intet utom att 'icke väl tjäna sanningen". Han dödar sig med arbete, men "vad gör det."

"Han gav lycka, men tragiskt, ty man kände att det var sjelva sitt liv han gaf, offrade, i dessa porträtt."

Härnäst skall jag skriva om Coquiot - Degas - där är mycket att säga

Jag ser så illa här inne (x), skall skriva bättre härnäst.

Böcker är goda att ha när livet är tungt

Må väl - skriv ej mer än du orkar.

Helene

(x) din lampa lyser nog bra i ateliern.

Einar,

Det målades litet med 5 års modell i går - orolig, och det skrapades mycket i dag - men man har ändå kommit närmare, i sin uppfattning av henne som bild.

Du har konstnärssällskap - ett ord kan bli förstått, ett icke länge övervägt, ett impulsivt ord.

Du tycker inte om läsa om konstnärer - låt vara att den som nyss sett inte vill det, men jag måste utbyta tankar med någon - håller nog min egen mening - man finner av den något hos andra, nångång. Coquiot säger mycket som är fult, jag förstår ej ens orden! och han, kritikern, kunde låta bli säga vad och hur en konstnär borde ha målat. Men - nu blir du ond - jag har ibland haft en skräck. Degas' konst är död. Se de stora fotografiska kompositionerna, se Min Lola under taket, se jockeyerna - - och han säger det ges aldrig något individuellt. Han säger, se "Lautrec's jockeyer caféconcertsångerskor, är levande, individuella" - Daumiers tvätterskor! i bredd med en tjock gäspande kropp hos D.! Jag har sett dansöser, så underbart vackra, men det är en tränad, ej en individ - de är så. Högst sätter han les Rus; jag har bara sett bild, men en del vackra, i albumet fanns. "Concert les Ambassadeurs" finner jag vacker i bildytor i dramatiskt liv, och en del sångerskor storartat roliga, ej så fint som din Lautrec. Är du mycket ond nu?

Jag tycker om en del. Inte om Stenmans. Men jag tyckte om de jag såg då i Paris - inte om 'l'Etoile' - utan några mindre. Det sägs han målade sin "fiacre"-häst alltid efter en uppstoppad i ateliern, kvinnor satt för jockeyerna

Systrarna Brontë ha båda ett vilt ideal - lyckligtvis uppfost-
rar inte Emily sitt, som Charlotte (x) gör med Rochester i Jane Eyre. Det är något av ensamma människor på heden i Wuthering Heights, de ha bara sin känsla att leva på. Som jag.

Vet du att jag inte vågat läsa Haanpää än - varenda dag ger tidningen mig upprörande saker, jag är skadad, ofta. av allt - och jag såg i H's bok något om en häst! Nu får det bli en ljusare tid, sol som ser in, ro i nerver, innan jag törs läsa. Då blir det roligt.

Vad är här att säga! Magnus 'mår bra' men känner sig ej stark som förr - jag är sorgsen. Gamla grannen från Hyvinge kom och hälsade på, jernvägstjänsteman Syrjänen, gift från Åtsäri. Världen är liten. Och Ekenäs är litet, alla ha ledsamt här, det faller ofta ett skott - varför ha alla så ledsamt! Inte de infödda tror jag - men du skulle akta dig. Den tunga luften, kanske, brist på ideal och revolutionära känslor? Det kom en lista för anmälning till jubileumsutst., inte kan jag trötta ut mig mer med sådant, och jag blir ju ingen kund där, i hallen, i framtiden. Om man orkade måla helt litet än! Om man en gång såg två människor i bredd - men alltid en på en stol! Tack för bild, jag tycker Cézanne ser vacker ut, man vet ej här om v. Gogh. Nu tror du kanske jag inte tycker om Degas - jag tycker förfärligt om en del, och det är skönhet i hans gest, det är skönhet i dansöser. Rouart har inte det - men han har den djupa känslan. Men tänk, jag har tyckt om "Dame aux mains jointes" - du tyckte inte. Man skulle nu se mer original, intet säga förut. Giorgione's Musik minns jag med, främst - och hans "Gattamelata" fast den inte var bra målad just, den var djup. Einar, jag vill ut och se, och jag är mycket sjuk. Helene Vill se luften där.

(x) guvernantnatur.

14/II (1928)

Einar,

Jag öppnade ett brev och det slog vackert mot mig - en flicka med armarna upp, och en hel mängd landskap. Ett nytt namn E. Myntti, och varför vänta, här är ju redan mycket.

Om Degas säger jag än, jag tyckt om hans dansöser så mycket, mycket, och du har rätt, det är individuellt se dem så - han ser det dekorativa, sköna. Av badande har jag sett bara Stenmans i original men tror på bilder - Men du har ingen idé vad fult Coquiots säger. Inte vill jag upprepa för mycket. Men jag har sagt dig något sannt om mig - det har ibland blivit för mig så att dessa dansösarmar är döda. Det är hos mig känslan som talar, icke eftertanken. Men inte alla, inte de jag såg i Paris, inte två som i stora kartongen stå bland träd, inte caféet inte den med stor profil - många andra med, inte teckningen med två små systrar. Men ändå är där den där känslan som börjat komma igen, alltid igen. Rår inte för det. Målare stiga, och så falla de igen - vad skall Degas göra. Sjelv är jag ju alltför överklig, känner det därför djupt.

Jag är nu så trött, kan inte klargöra det i dag - en gång hittar jag kanske ord för hur jag känner det.

Om Munch har jag engång sagt något litet till dig. Men det man skall begära av en bild, det är väl något man ensam vill ha, icke en regel att följa. du skapar din regel för dig - och du är en av dem som förstå mer än vi andra. Jag begär ej att förstå allt, bara några.

l'A. kom, du blir nöjd med omslaget, annars litet. En Othon Friez gjorde mig glad - kanske föraktar du mig för det - och djur! Se! vad alla nu är Cézannes barn - Myntti, Friez.

Jag skulle ej sända Gripenberg stod det. Nu har jag hört att Diktonius skrivit "skamlöst" mot Gripenberg, och jag har ett dunkelt minne av att Hgr.O. kritiserat hans sednaste. Men vad vill det säga att han "offrar sin fåfänga" - hans dikt är väl mer än fåfänga - och man kan dikta vackert om krig med. Han har en gång yvts över de gamla, nu är andra unga, så komma andra. men Hgr O. har skrivit långt, djupt intresserat om Disraeli som inte är modernist.

Du åker ut med 3, friskt och andra intryck! och vad du har mycket konstnärssällskap.

En gång vill jag riktigt försöka säga det jag känner för Degas, är nu trött och utan sömn. Tänk, jag tyckte den nya v.Gogh inte såg äkta ut i ditt utklipp, inte klarheten han brukar ha. Och Sigrid S.!

I l'Aser man var Cézanne, Daumier hämtat intryck.

Afton, kallt ute. Förlåt allt trött. Säg sedan vad du tänker om min åsigt, känsla. Trist?

Helene

Dansöser som plocka är vackra.

25/2. (1928)

Einar.

Det har gått en lång tid, lång för mig för att den varit tung. Det är hjärtat som inte är bra.

Får jag säga om Myntti, det var som en glödande själ i hans landskap - skall de nu döda honom med det nationella kravet? Vi färgens män - ja - vi är inte skalden som besjunger svanen bland bleka björkar en sommarnatt - vi ha lust till en rikare mjukare luft, ha en häftigare färgsjäl - Myntti är bäst i södern. Gallén, L.Engström, jag, vi ha inte orkat till slut här i rå luft. De ha gått för sent tillbaka till det som gav kraften. Så tar jag det! Han är franskt betonad

Ja, Munchs fasa för livet är "en brinnande kärlek".

Men vet du, Coquiot rör ej vid "amourer och smått" - han har skrivit en bok för att draga med Degas från hans piedestal Tack för gröna stjärnan och för att du tänkte på mig, lånade Calderon. Nu studerar jag gröna stjärnan och allt det du sagt, och den andre, och det man fått säga ut! har vidgat min syn. Det ger luft.

Om man blott orkade med allt, man rives än hit än dit - affärer! När jag inte anmält till jubiléet skrev Hintze och bad mig delta, ville med Magnus ordna för mig. Men när Magnus mycket klagat över för mycket arbete kan jag 'inte be' honom. Har sökt ange två för Hintze och sänt en från Magnus väggar - det blir från 3 olika perioder i mitt lif.

Kunde ej säga nej. Om de nu ta det.

Här blir intet av den modell jag haft - och hon blir mer och mer otrevlig, - oss emellan. Men jag tror jag får en annan nu, bara denna månad, en som flyttar bort sedan.

Om Haanpää vill jag skriva redigt och klart, en annan gång - tack för boken Ännu är ej el Greco slutad kan ej just än sända din bok.

Kraft och allt gott önskar jag dig - och förlåt ett sådant brev - jag var så sjuk i natt
vän Helene

Einar,

Jag ville skriva riktigt om Haanpää - så kom tre dagar främmande, resande, sista veckan - och så många brev om tavlor att besvara - jag blev trött. I morgon kommer någon av Magnus hus - Hanna kanske, det blir ej skrivet.

Afton nu, allt ordnat med tvätt och utbetalningar, med mat för morgondagen - och jag kan ej komma in i boken nu, med tanken. Vet du här ligger en bok som är din, 'Människan i den romanska skulpturen' - jag såg på den innan jag sänder den - du säger ändå "hantverk". För mig är det konst och underbart. Det tycks vara en premie med l'A.

Har läst "A house of Pomegranates", Wilde, "Fiskaren och hans själ, "Stjärnbarnet". Där är hans kärlek till skönhet och prakt, och hans ännu större medkänsla för de små, de arma. Håller på att sluta 'Änglarna' - och någon skriver och frågar om jag har en "komposition - ja min är den inte.

Så skulle jag sy en kappa, för alla sy för trångt åt mig och det är förstört tyg - men o, när skall jag sy? Bara aftonstunden, den mörka. Strålande dagar allt än, nu är jag åter litet ute - det är vårbeklämning, det tunga. Mer nästa vecka.

Måtte du, Ni alla, orka med vårsol - Ni är ju unga!

Har läst 'Livet en dröm' den var längre än jag mindes mer utbroderad, men vacker

Ulla begär en tavla, ett minne av mig, Dora vill köpa en - jag ger inte mer min svaga kraft åt rik slägt ---

(På en bifogad liten kupong följande:)

Här är ännu två böcker. Tack för lån! Omslaget fortfarande bäst i l'A.

H.

9/3 -28

Einar,

Igen gymnastik! får jag säga vad jag tänker? Av den kommer allt det onda. Dansöser gymnaster, sportkvinnor få det svårt i livet. Att där är bra igen gör mig glad.

Man bär sjukdom - men kraften till gerning går - och så kan det ge en annan kraft -

Ordet Jubil. Utst. betyder för mig representerande av olika skeden, för mig var det 1884, 1905-10, sökte på två timmar få det så.

Det är ju så likgiltigt, efter 50 år vet man - kanske - om ett verk. Mången fin ton, övergång är då intet, blott ett direkt tag i en skiss är värddt något, och själen hos den vi målat.

Myntti kom ej till sin rätt! var det en finsk tavla? Tänk att det skall vara många tavlor för att man skall bli sedd! nog ser man en Dürer. Det finns för mycket - och fotografien skulle bort.

Helena W. beundrar den svenska konsten - - bra att du skrev om den. Man har sett litet av 'klarheten', av Ingres, i l'A.. Den l'A är bra att ha - fast nu är ju omslaget bäst, bra att ha!!

Haanpää. Mycket stark och frisk. Första gången en syntes av det finska landskapet - stark, färgrik levande. Hans människor, djupet, modärnt filosofiskt sedda, naturnödvändigt. Nån gång en känsla, som i den första - som jag läste först. Där är medlidandet, det som skiljer människan från djuren. Jag tyckte om den. Och de andra. Hästen läste jag ej.

Ovanlig är han - skall han hålla sig uppe? Skall han undgå Sillanpääs vänskap och inflytande - där är ibland ett stänk av hans stil i 'Jorden och solen.' Så tyckte jag

Hanna var här i söndags med sin man. Jag tycker mycket mer om henne nu när hon tycker om någon. Han har, verkar, kultur. Kultur är inte intelligens bara, det är att använda den och erfarenhet. Hanna är fri från kultur, Måns kanske med - jag vet ej. Dora har mer - hon som såg att min rya var lik huggormen - man ser dens mörka ryggteckning bara, i skymning. Nu är den alltid så för mig.

Varför tycker en kvinna ofta om en strunt, ger sitt hela liv till en sådan känsla. Fast ingen kan ju veta vad en människa är för en annan. - Tack för dina brev, och förlåt min trötthet. Helene

Här är kallt. Har haft en dag modell.

(På ett skilt blad följande:)

litet La Bruyère.

Qu'il est difficile d'être content de quelqu'un. ---

Avoir la générosité de recevoir. ---

I de bästa råd finnas något som misshagar oss, vi följa dem endast av nödvändighet. ---

Vi skall inte vara onda över människornas orättvisa, hårdhet, otacksamhet, och glömska - de äro så gjorda, det är deras natur, det är att icke tåla att stenen faller, att liten stiger - Den ene är rik, och tjugu familjer fattiga, visar icke det klart framtiden. ---

14/3 ? (1928)

Einar,

Ja, det man tycker om i konst kan man lätt tala, skriva, om - det andra blir mödosamt. Och man får ju inte affärda det med ett skarpt ord, det skall vägas, vara rättvist. Du skrev så mycket till mig om svenskarna att jag vet i huvudsak.

Men Myntti, han såg så fransk ut, inte imitation, men luften där, den som är en målare lycka, fröjd! - tänk om han en dag säger 'varför fick jag ej gå den väg jag börjat.' Finland har rå, torr luft.

Marianne är död - det var kräfta. Bertha Spooft i Åbo är död. Jag ville se gravar, en stilla kyrkogård, i sommar. - det var om ditt förra brev.

19 de

Du har en gång sagt 'publiken tycker om det som är tydligt', och jag föreställer mig det svenska minutiöst tydligt. Fru Schauman har i det glädt funnit "sitt verkliga jag" det lättare, mer okonstnärliga - det är inte mödosamt.

Och så menade jag att kvinnan nog är mer kamrat nu, men det finns en för vilken hon är annat - en, inte alla - . Doras fantom vill jag inte döma, han var det hon längtade efter, han kom i den rätta stunden, vi skall inte undra på en annans smak. Det som två säger varann, det förstår ej den tredje. Mannen är väl skapad för flere - som du säger - och många kvinnor med. Hon säger hon hade skilt sig om hon gift sig - jag tror det ej. - La Bruyères visdom är som "Insekternas liv", den gör inte det tunga om dagarna lättare. För mig gör religionen det, kärlekens religion - jag läser "det lider nu mot afton visst, bliv när oss Herre Jesu Christ och rummet är ej ensamt", och det är något att måla med, på något sätt.

Jag har aldrig talat om det för dig, och gör det inte mer. Och så är man fåfäng igen, det går ej bort. - Hanna var ännu mer primavera än förr, ett så tecknat ansigte, skuret i elfenben. Det är inte tanklöshet jag haft emot henne snarare tvärtom - men sakta glömmes man. - Sitter här gammal, och så otålig, man ville fort se hur det går med allt. Nu fick jag två séancer av don Quixote innan han flyttar till sin lantegendom och börjar fiska. Och nu har jag en människa klar för mig, och den gamla frun med, hennes hat till den unga flickan. Var människa har rätt på sitt sätt - det är stora enkla drag i bondelivet. Drama. Har sett en ung flicka gå här förbi, börjar snart forska efter henne, en ny modell.

Helene

(På ett skilt blad följande:)

19/3 -28

Einar, I dag modell, i morgon också modell, sedan skriver jag. Skyndar nu bara att befria Tandefelt från ditt misshag det är Schauman som skriver detta i Pressen. Det var högst underligt, och man ser hennes osäkerhet när hon sedan rättar sig sjelv, kanske ännu dummare! I hennes händer är allmänhetens opinion. Det var hon som såg det var en "härlig v.Gogh" - andra sade förfalskning. Mer om det du sade om svensk konst när jag skriver. Tack för brev --- Kvinnan är nog densamma som förr, hon kan bara inte älska alla hon nu ser.

H.

(forts. till 14.3.1928)

(På en liten papperslapp följande:)

Foto. av Bretagnelandskap är ditt, jag har 5 här kvar. Detta var det bästa. Ekenäsfotograf gjorde dem. Tack för brev.

Om jag kunde läsa finska!!

Einar,

Sänder ännu detta utklipp för att klargöra S.Schauman's övergång till det 'sakliga'. Svenskarna ha verkat det!

Och sedan - tro ej jag inbillar mig ha kultur - vanlig kultur passar också illa en konstnär som alltid mottager intryck - folkets enkla kultur t.ex. i Frankrike, Italien, tror jag passar. - Dora tyckte om Aaltonen - ja, hon har kultur, men sin snabba blick för allt - Hon skriver Helsingforsnytt, "mänskor dö, och alla gå på begrafningar, och alla vilja bli brända och är rädda för maskar i jorden - det förstår jag ej - jag minns när jag var barn och gräfde i den fuktiga jorden efter skatter, allt var underbart fast ingen skatt kom fram - där var de fina, sega rötter som doftade starkt, där var små svarta baggar kvicka som rinnande vatten och sömniga feta maskar och jordens härliga ånga!" - Man kan inte skriva Doras ord med lutande stil. Hon har bedt Fader vår på italienska och följande dag fick hon arbete! "alla vill ha variation" - Har just fått löfte om modell i påsk, onsdag första dagen. -

- post - brev - Barnen, jag är glad att se dem! Så nätt med huvudet i händerna, och lillan! en riktig lilla. Och båtar och en stor gosse på skidor. Tack hjärtligt - få de bli här? Sedan såg jag på Isak innan jag läste din mening om honom - jag fann bilden, uppfattningen, grov - undrade varför han målat den - kanske är färgen bra, modärn grann. Och du skall se Sverige, Leander Engström, jag är så glad för dig.

Men vet du det är tungt att komponera ljus och luft, som jag hemma gjort - inte där - och avgjort orätt. Men så ha alla gjort. Arosenius, Nelson, Greco, och jag har intet ljus här. Är glad Ni tycka om Medicéernas dotter, det intresserade mig. Har nu en 'egyptisk' flicka, inte just målerisk. Jag gör rätt som skyndar, den nya tiden är tätt efter en - sen får jag måla i ro. Om jag kan hålla mig uppe --

Här är ett utklipp ur Ingeniör Sihtolas brev - känns du vid det. dr. Okkonen har svårt tala om konst, undrar ej på det - efter 50 år vet man. Ja, du ser så snabbt. Jag kan bara se en, högst två, på en dag. - Den romanska skulpturen ger skönhetsvärden, gör livet rikare för mig, den gör en yta, ett kapital vackra. Har just läst din Greco, där sägs han lärde sin komposition i Gref Orgaz begrafning av den romanska skulpturen, placeringen i två våningar, att han har mycket därifrån, också det att fylla hela sin tafla (med dagrar, skuggor), han har mot slutet ingen stor tom, lugn yta. Cézanne har lärt det.

Helene

Hälsningar!

(Två utklipp bifogade till brevet, med följande text:)

(23 mars 1928:) Pressen / Schauman

(27 mars 1928:) Pressen, tisdag 27 de mars

Människosjälen är inte bara 'klarhet' den är ett sökande och den finner aldrig nålitt, absolut klarhet konstnärer: är ej alla [?]. Nog har jag trott förr ett konstverk var naturen sedd genom ett temperament ---- inte fotografiskt avbildad. ha de icke tagit det allvarligt förr?

(10-IV-28)

Einar,

Tack för hälsning och dikter - att du tänkt på mig! Jag ville inte skriva när du har så mycket nytt att se.

Ja, den längtan, utan gräns, är finsk, och lidandet ger väl mest - jag vet inte - en lycka det är något stort - Jag läser dikterna, de är mycket vackra och jag längtar att ännu se grönt gräs - och att andra ha en lyckans stund.

Jag var glad över brevet, men skriv ej mer, se, lev.

I den idylliska staden där man stämplar ett kuvert utan frimärke, och så är det ingenting att betala här!

Tulpaner sticka upp vid trädgårdskanten, för resten oändligt med grå snö och smuts - vem kan nu begära att en don Quixote skall vara renhållningsman -

Hanna med man far till Italien nu, med hans mor.

Jag har en modell med gröna ögon och rött hår, ögonbrynen är gula täta, små. Det är sant. Hav nu fred för mig

Helene

(30-IV-28)

Här är en som hade frimärkena framme men ändå glömde ge dem
- här är de nu. Har legat i feber sen' sist, influensa, ligger
än i dag söndag -
måndag

Olga kan gå efter papper i dag till posten, tack - säg vad
det kostar om Magnus inte betalade det, jag bad honom kanske
för sent.

Vad det var roligt sist -
H.

Rosen doftar!

7/5 (1928, postkort)

E.

Glad över brev men kan inte just nu skriva - det har varit för mycket för mina krafter med tjänarinnefråga o.a. i dag, i går. Ville säga att jag troligen använder den egyptiska flickan, och hennes andra sida, profil, för ett par englar - hon har stil. Kan därför ej ge den än - om någon ville? Börjar få lust för liv och målning. Hav det bra!

H.

Tack för böcker och Sager-Nelson!

10/5 -28

Einar,

Vad skall jag skriva? Bara tack för allt! För brev, för papper, böcker Sager-Nelson. Länges har jag sett på S.N. med min gamla beundran - och så en dag såg jag på annat, för en ann kan inte måla som han. Men roligt var det att se igen. - Papper behövs kanske nu när ögonen inte tål mer terpentin eller petroleum, de är sjuka. Eller man får börja måla som du, börja från ett hörn, och sakta fylla allt med tjock färg

Började en skiss för 'Korset' i dag, säger mer när jag gjort den. - Så kom en fru, hon ville jag skulle måla hennes unga dotter - jag lovade försöka med en akvarellskiss i juni.

Är nu mitt upp i tjänarinnebekymmer. Så har jag ändå läst litet i G.Eliot's 'Präster' och det är det lugnande jag behöver. Kanske hon konstruerar berättelsen, men detaljer är friska, humoristiska - och sett så det lugnar. Där är kvinnor som göra sina män lyckliga med att virka hela livet, och trädgårdar utan någon småaktig gräns mellan blommor och grönsaker där det står ett högt lusthus -~~eeh~~- där man kliver upp för att se att det inte finns någon utsigt.

Hanna och Eja måla akvarell utanför Firenze, snart få de "snällt" komma hem.

Och du tänder på skog - det är nätt! Det här är bara en hälsning, jag är litet sjuk ännu.

Helene

Söndag skall jag åka i bil i ett begravningsståg - gårdens gamla värdinna följes, hon som satt så rak i svart silkesduk och svart lång kappa i "sonens" bil - just som du säger. Allt var så enkelt, rakt på sak, och aldrig trivialt.

Men pengarna för pappret - Einar, säg ?

Kära Einar

Du är mitt sällskap på denna underbara dag då vänners tillgivenhet gör att man minns man heter Sofia! Du är den enda som besöker mig i dag - och jag vill prata!

Ditt brev, så vänligt! bara det där smickret lämnar jag bort - för ser du, jag är på andra sidan smicker ren' - tror jag. Jag kan intet. - och låt mig bara prata! Hur kan du gå åt boken som är full av underbart, se på den första - en levande häst, ingen mannekäng. Se på de två nästa, de påminna om ungdomsdar i Meudon, då man målar och njuter av gräsets fall över ett par stövlar, mot ett par benkläder, av allt pittoreskt i detalj. Så är också "le gardien". Sen kommer midt i tidens impressionism intresset för personligheten, dens djupa avgrund, eller flackhet, elände. Oh, boken ger, vänta, när jag sett mycket, mycket mer, då skall jag skriva.

Men hur var det med löftet? du har brutit det - men snäll är du ändå - tack. Där stod Helena, gudskelof tänkte jag, det är till Helena dagen - det är till alla årets 365 dagar, och tack så innerligt, hjärtligt!

Och du talar om konst, ingen ann talar. - Ann Marie var här - jag fick en rolig barndomsteckning ---- men full av sjelvetvetenhet, och en ny, litet grym. Söt och nätt var hon. Det skall göra henne gott se annat än eget.

Målar jag? nej, det beställs bara målarrekvisita, aldeles som amatörer gör. Nu börjar ändå influenzan vika, för henne, för mig, Och jag gläds åt ungt björklöv och gullvivan, äppelträds ludna knoppar. Sista söndags åkte jag bil efter ett långsamt tåg mot en grav 6 söner bar sedan kistan och vi lade blommor, i vårluft, där var så tryggt. Sedan i K.F.U.K.'s stora sal var det fint kaffebord, och längs väggarna satt en bondesläkt, tyst, i rad, först männen, så deras hustrur med annan typ, sedan bleka unga flickor med den Bäckmanska näsan, den stora, i ansigtet. Allt var så värdigt, och hur det än gick till så var säker det var nedärvd etikett, seklers. Jag upplevde något, jag som ingenting ser.

Satt ute måndag - 5 personer kom och höll mig sällskap. Så snart l'A. kommit får du 'Insekternas liv' med.

Har läst George Eliot och börjat 'Pendennis', G.Eliot har förtjusande detaljer men Thackeray stora drag. Det är bara retsamt att han ger just den typiska gentlemannen, tills vidare, man vet ju allt det där, men det kommer väl mer personligt. En bok är stor tröst - jag vill ej nu säga i ensamhet, men i livets häftiga svallvågor. Det låter underligt, men är så.

Nu går jag att dricka kaffe med Olga och hennes bakade bulle! - Din ros skjuter nya skott, det blir blommor - önskar bara jag vågade sätta ut krukans snart det stärker. - Nu går Olga med brevet till posthusväggen kl. 13, och tager pepparkakor, jag har barnsmak.

Allt gott önskar jag dig!

Helene

Det regnar - jag skall se på bok!

pingstdag (post. 28-V-1928)

Einar

Du som har mer att göra än jag har skrivit till mig ett långt, gott brev - tack för det.

Här är vått, det är bra för kort gräs och nödvuxna blommor, och man ha sett mer på boken. Var inte orättvis mot den, där är en man i Manet-stil jag tycker om och 'la promenade' och en spelande dam, och andra, kanske ej som hans bästa men roliga att se. Där sägs han började med en "pâte genereuse", - Hästen - men när han kom till Cormon och hörde "teckna, teckna" började han allt med teckning, kontur, och då blir målandet bara kolore-ring av teckningen - det är så sannt. För att rädda färgen började han med - Degas - hachures, fläckar, men fick aldrig sin måleriska pâte (deg) igen. Jag tror allt det där. Och man får aldrig igen. Vad har inte Bastien-Lepage förstört med sitt petande och sin tro att det var sanning.

I de första andra Lautrec, de med gräset mot stövlarna spårar man Bastien, sägs det. - Sen säger jag mer, när jag läst allt. Sjuka ögon.

Einar, skriv aldrig mer om mig - jo när jag är död - om det lönar sig. Har gjort dumheter, som man ju måste göra ibland, Har sänt 2 teckningar till sommarutst. i Konsthallen, bara för det ordet "turister" som förekom i inbjudan - det är utlandet, det fascinerar mig. Profilen du såg här, och samma flicka från andra sidan. 7 de kommer frun med sin flicka - om hon nu kommer - 2 herrar vill göra min "bekantskap" och medlerskorna lät ej avspisa sig med mej. - det är 5 som skall komma nu och jag slutar måla. Jag blir slö - har ej sedan Paris haft en arbetstid i fred. 6 var det - Calonius med som gift om sig i går.

Jag skulle kanske säga något om Pendennis som jag slukat, mycket oklokt - kanske smälter den ej! Men jag måste skynda säga för jag glömmer den så fort. Kvickhet, satir, humor, och otroligt engelskt, sannt, och många goda människor, överseende med svaghet - men jag glömmer dem. De är dels tjockhudade, intet finare nervsystem, de gå ej under, och kvinnorna är dels beräknande, och endel dumma och en del änglar. Och änglarna taga den näst bäste när de ej få sin stora kärlek, och de bli lyckliga med honom. Det är allt engelskt - "nytttemoral" på norska. Och jag tänkte på "Vid vejen".

Mycket intressant var litteratörens, juristens, liv i London, mycket sannt, och sympatiskt man känner det är upplevat. Varför skulle jag nu sluka den så! Nu vila ögonen en tid.

I l'A har jag tyckt drottning 'Malar' har vågens friskhet. Vad var där mer?

Det om I.Grünwald strök jag ej under av skadeglädje, men för att vi talat om det, ha åsigter. Var Manet i den? nej. Jag gör en religiös skiss. Men har ej lust att måla.

Du får väl hem de dina - skriv ej långt då.

i dag pingstdag åka unga flickor i vita skor, och vita ben, i famnen på varandra i bilar till Knipan, till dans. - Tänk - Gånge Rolf skall komma och bo i gården. Har inte älskat honom förr och får nog vara i fred för honom. Hav det ljuvligt i våren i det ljusgröna

Helene

Törs ej läsa igenom det här.

Einar,

En sådan stilla, vilsam dag när man äntligen har sitt hem städat, vinterkläder inkryddade, fönster borta! Och man känner det som på ett ångbåtsdäck, den friska stormen går igenom rummen, genom väggar, fönster! Ute flyttningsslass på lass. Så godt att få stanna, ännu litet. Nyss var jag den yngsta i gården, om en månad är jag den äldsta, en sådan gård är som ett upprört hav. Lautrec - den som skriver är målare, har erfarenhet av oljefärg. Ingen annan kan veta att när man har en 'riktig' kontur kan man inte måla - man måste kolorera inom den eller förlora den. Oljefärgen måste föra sig fritt, då ger den teckning - till slut. Lautrec kompromissar, han gör det med hackiga tag - och han blir till slutet 'tecknare' - var det inte i början. Detta om tekniken. Där är i boken en kvinnas axlar. Mme Pascal, le Blanchisseur (x), Mr. Noeg, tête de femme, la promenade au Moulin rouge - är det inte mycket - och fina antydningar, Braude's t.ex. och Ida Heath. Är det inte mycket? Tack för den. Frisk luft ger litet mod, inte har jag haft det i vinter. Strök ut det efter Daguerrotyp, barnet blev så strängt vad jag än gjorde. Började litet en ny, bara en herre i går, en annan tid var det då!

Jag talar med enkelt folk. Sotarn säger "går man till en matservering är alla missnöjda, alla gräla, snart skjuts det". Skärsliparn är polack, på bruten svenska förklarar han judarna - "de få nu uppfostran, snart är de ministrar, president - släpper man en in i köket, tager han hela våningen. Det är som att gå* små kaféer i revolutionstider. Prof. Westermarck sade det enda man kan göra är att vänta tills Ryssland faller sönder av sig sjelvt - nu står i tidningar de ha så brådt med propagandan för de kan inte hålla ut länge. Sådant - som du inte vill ha - skriver jag till dig - där du ligger och ser upp mot den blå himmeln!

Har väntat Magnus i dag men han måste väl dra upp flagga för kungen och vågade ej resa bort. Den 7 de kommer kanske modellen. - Klockor ringa i den lilla staden, de begrava och begrava - och så kommer Gånge Rolf och tror den är en idyll - som andra 'Taifun' är en god, frisk bok, och Thackeray är lugn och bra att läsa, man vet ju han inte heller skall säga 'det är fult väder', utan "jag hoppas det snart blir bättre väder" - o. vad man nu behöver någon tro på en god upplösning. Det är naturen som håller på taga ens tro.

Men, friskt mod!

Helene

(x) och 'la blanchisseuse.'

* på

måndag - (postkort, enligt poststämpeln 4.VI.1928)

E.

Trodde inte Herr Hellström brydde sig om något när det ej hördes av det. Nu är nog ram och procent lagda till priset - 700. Men jag tror ej de bry sig om den. Vill sända ut när jag har lust vill ej beräkna popularitet eller - klokhets. Snö i dag i luften - ingen Magnus än, han flaggar väl för kungen. Går nu att måla

H.

Har gjort en dumhet till - en fransk tidskrift, ordinär, fick bilder - allt tages.

Einar,

Brev av den 10 de, tack. Du har alla hemma och har det gott - och vad storm gör gott! - Nu talas här rikssvenskt - i går - i gården, så på morgonen, men när möbel och flyttbråk böjt mannens rygg mot aftonen, ropas "kom borta" till barnen. Jag får nog fred för dem.

'Malar' ja, hon var inte ny, hon har en mormorsmor i 'Svecia antiqua et hodierna', eller var jag såg henne - men litet roligt var slägttycket i bilden. Kan nog vara att färgen är ful - och upphovsmannen inte så bra. Längtar efter en ny l'A., om där vore något! Du har det så vackert nu - vad skall jag säga här? björken är litet blågrön ren, maskrosen har grå hår ren, på lindan - den första friskheten i luften är förbi. Men vi ha ju sommarn att vänta. Sommarn är inte hoppet mer. den ger sår ty den är resignation för den som vill ha något i det som är framför en.

Frun med dottern har varit två gånger, en fin personlighet, rolig att tala med, sociologi och estetik har varit hennes ämne. Men vet du vad, en mor som är en skön-själ sätter en svaghetsprägel på sina barn. Dottern var mycket svår att måla - nej teckna gjorde jag. - Nu skall jag i dag vila, med den vilda flickan i tankarna, hon som har kort mörkt hår, som du såg, hon som är omedelbar.

Väntar nu Måns, ville gerna åka i gränderna med honom - om han har lust. Han har fått litet av sin röst igen, sade Magnus.

Hela tiden har jag A-M. i tankarna, det är bättre så här, och det kan bli giftermål på den grunden. Om hon nu kom ut - men säg, skulle hon taga emot intryck, eller skulle hon stå för högt? Jag känner henne alls inte.

Hanna med man bor på Tavastön - Magnus var där och förkylde sig, "fick så nog av det" - jag förstår ej rätt hur det var. Han talar nu mest om Måns som skött tjänsten bra.

Farväl nu, njut av naturen när du får, och det är sannt, tallar är så raka, och jag får ångest av talldoft.

Helene

Pendennis ger mycket vid andra läsningen. Fantasin jagar upp sig här med - därför längtar man till ro, det man aldrig haft! "Skiljas i godo" förutsätter 'ingen saknad', om det är sannt.

(På ett skilt blad följande:)

Yeats. men det finns den starkes och den godes verk!

- Then nowise worship dusty deeds,
derför på intet sätt dyrka dammiga/stoftets dåd
Nor seek; for this is also sooth;
ej heller sök, för det är också fåfänglighet (tröst)
To hunger fiercely after truth, (vaggning till
att hungra stolt, vilt, efter sanning ---ro--)
Lest all thy toiling only breeds
att ej all din möda, arbete endast fostrar
New dreams, new dreams; there is no truth
nya drömmar - - där är ingen sanning
Saving in thine own heart. Seek then etc. --
utem sparad i ditt eget hjärta. Sök därför - et.

ur

"The song of the happy shepherd." Yeats.
Den lyckliga herdens sång.

(20-VI-1928)

Einar,

Ett fint stilla regn i dag, och man undrar huru du har det. Ett styggt ord har jag sagt, om att vänta tills jag är död - skriv allt vad du vill, när du vill, dikta, för det är intet att säga om mig. Tycker om att vara ett grässtrå bland många. Orätt sade jag också om att jag sänt till en fransk tidskrift, det var på anhållan. Här har ingenting hänt - önskar dig en dylik ro!

brev i dag.

Nej, Einar, jag klagar bara när jag ej har kraft, minst när någon väntar ty då blir kravet så stort, en kvalitet man ej mäktar ge. - Vet du hur roligt det är när du skriver om konst, om Hamsun, om att pejla människosjälens. Sokrates nöje var det ju att pröva människor, de tyckte inte om det, han fick giftbägarn. Inte vet man av det när man målar, man ser något och vill ha det fram. - Och än, vad man är tacksam när någon vill ha - men vet du, för vart försök att måla får jag en skakning, nerverna orka ej mer.

De två teckningarna i Konsthallen ville någon ha, de är sålda, vet ej till vem - och H.S. är litet fåfäng för det var i öppen konkurrens.

Och l'Amour, där är så mycket. Corot friskar upp efter alla förskjutningar - men säga han är bara sanning - se Magdalena och en del landskap! nej, men han är i en del porträtt och figurer. Italienskan är frisk och stark, den midt emot vacker. Och Jacopo della Quercia, han hade bara en elev och han lät vänta på sig i 100 år - Michel-Angelo. Vad en del är vackert. Eva dum och uppstudsigt, förmanas av Gud Fader, i en annan skrattar hon åt Adam som måste arbeta. Kain och Abel, små, hålla henne i benet det fanns ej fallar att hålla i. Där är vackert.

Du säger det behövs fasthet, ja just fasthet - och inte tycker man om den man litet föraktar, ser ned på. Ser ett barn någon harmoni, ett glatt ansigte ibland i hemmet så är det kärt. Också det olyckligaste är kärt om där är någon samhörighet, och det kan utveckla. En sak är tung om en far, en mor, vill barnet skall vara bara en kopia av dens egenskaper - ett barn har begges själ, kan inte. Ja, allt gott önskar man A.M. - Petsamo hade väl klarat begrepp - Paris driver kanske på ärolystnaden, om den finns. Kanske det ej behövs om man vet så mycket. Jag känner henne alls ej.

Läste i en fransk tidning nyss om en bok i uppfostran. Barnet måste först lyda, har ej förstånd i allt, sedan väckes dess strävan till gott. Men fasthet!

Ja, de stora kompositionerna! man längtar ibland efter stort format, det är vanité. Det bästa blir alltid någon liten bit. Håller på med en studie 'Kristus på korset', se nu, jag hade lust göra den, men kan aldrig få den placerad, ingen vill väl ha. Men jag följde mitt målarsinne.

Det har flyttat någon till gården, en ung smed! Han går förbi - en Saul, en ung Joh. Döparn, så fin han är. När det blir ro för Fru Renqvist's dotter så nog frågar jag. Och 'Ängeln' kommer nån dag från landet i sommar, kommer till mig. Fullt upp av modeller igen.

(forts. till 20.6.1928)

Snart sänds Thackerey, med stor tacksamhet. Han är ju fin och stark satir, humor. Den goda, svaga modern är helast, och den fåfänga farbrodern, man glömmer ej honom. Hjälden är en gentleman, och boken mycket skriven mot giftermål under sitt stånd - de döljas i England, man tager ej konsekvenserna - men säg hur skall han efter att ha älskat 3 lågt stående kvinnor, och glömt dem, bli en stadig make för en engel? Det är en mycket bra bok för ungdom. Våra fria vandrare, Hamsun, Bang i mänskossjälen, är det med. Nu res det mycket kungar, är de ej hos Strindberg renodlade, en starkare typ, jag vill skaffa Strindberg. Och vad är Dödsdamen? Men nu läses ej. Vad ger ej en sida en god bok, så mellan arbete!

Helene.

Såg en dag på Aaltonen men det var ej en dag jag borde ha sett, han blev svagare, och Rissanen starkare - det är dagar!

En Segonzac var vacker, för mig.

Varför är det synd hämta blommor, de sprida sig där, de gå ut på gångar stt söka sin herre - de sprida sig här. Fru Renqvist med dotter (skönsjälen) hämtade mosippans kusin i bukett, bedårande fjunig och matt i färg och en stor vit sippa [se bilden nedan] allt planteradt i Bromarf. Jag har en gullviva planterad här - nu får rosen många nya knoppar det går långsamt ute; men stärker.

Kan ej sköta många krukor -

God midsommar - med thé och mygg på en nordens veranda, en stämning som intet i södern kan ge - vårt eget land.

H.

En hälsning! till T.

(forts. till 20.6.1928)

Lag en dag på Aaltonen
men det var g en dag
jag borde ha sett, man
blir svagare, och Pissanen
starkare - det är dagar!

En Legongas var vacker,
för mig.

Varför är det synd
hämta blommor, de sprida
sig där, de går ut på
gatorna att söka sin herke
- de sprida sig här. Den

Pengvit med dotter (den
själva) hämtade mosippar
kusin i bukett, bedärande
ljung och matt, färg
och en stor vit sippe

Einar,

Du har varit ute när träden buga - är det inte som vore man långt borta när luften rusar förbi en! Nu är det gröna så behagligt, man ser, läser inte, man samlar något - kraft, nytt - och man tänker kanske på en Strindbergskung i höst, inte förr. Men tack för att du alltid är så villig låna!

Maria Wiik är borta, för mig var hon länge så fjärran - hennes fina, roliga person såg jag inte, och hennes starka konst blev mig främmande. Mest tyckte jag om 'Marita', och ungdomsminnena. Jag var ju alltid så underlägsen. Hon var snäll och fin. - Måns var här, han står mig närmast, av dem.

Och Saul har svikit, totalt.

Jag tror jag tyckte mest om Nymf, och Mandoline? jag menar den midtemot 'Italienska' som var stark, huvudet. Baigneuse var litet hård, för mig, var närmare Madaleine (x) i behandling, 'ny saklig'. Men tror du inte det tunga i tekniken kommer av åren, det har mörknat, oljan slagit ut. "En blå dam" av Corot var mycket vacker.

Vet du, jag har sett hvar friden bor. I ett gammalt hus med två små rum, en något sotig spis och en litet rappad kakelugn, låga rum, små fönster som stå öppna och sol och sjövind svepa fritt in. Där ser så fridfullt ut, säng med filt på, ett fällbord under fönstret, 'dragkista', bondemöbel, Kaffe kokas, och där är enkelt, vänligt. Det ligger högt så man ser över en grässluttning med 30 äppelträd, över ek, björk och berg, -~~ser~~- sjön på tre sidor. När man går ned mot den branta stranden, för hemfärden, är det så skönt och soligt på den lilla blommande naturängen så man måste sitta ned, och ingen har någon hast, man ser ju aldrig mer något sånt - Så är det halvsol och vinden friskar i den gamla grånade ekstocken höjs och sänks nära en timme på vittoppiga grågröna vågor. Så i bil från Knipnäs hem.

Där var friden. Hr. Bäckman säger jag skulle komma igen - åh nej, det är så vackert att minnas.

Har jag verkligen rest ut en regnig morgon i ekstock?

Dora har varit sjuk är inte frisk än. Helena W. skriver, där är hälsningar till mig från Marocko.

Jag var bara rädd Thackeray's hjälte inte skulle ändra karaktär - men han var kanske slut. så tycks det.

Du talar ofta om rå kraft - en del ja, men inte all kraft är rå, i en vildes bild är en vildes kraft, den han levt i, behöver. Ofta är det rätt för oss - det är hans kultur

Nej, jag vill inte ha något från häftet - du frågar. Jag minns 'Nymphe'.

Rousseau's ord är nog sanna - och Voltaire är kvick. Vi få väl gå i fåran, ingen går tillbaka, men som en frisk vind är ofta instinktiv konst. Jag sjelv - nött och utsläpad - andas friare där den möter. Oh, Einar, gavs det denna hand, dessa nerver litet kraft, då skulle jag måla.

Måns sjöng litet, rösten kommer tillbaka - bättre.

Ja, lördags blåste masten från en skuta, då när jag satt i ekstock.

God sommar

Helene

(x) Magdalēna är inte sanning.

13/7 -28

Einar,

Huru har du hållit löftet? Så fult börjar mitt brev med tack. Du skulle icke alltid ge så mycket - men tack i alla fall, och det är mycket vackert i boken, och så intressant när man vet så litet förut. Jag skall skriva om det en annan gång. Nu tänker jag på din vänlighet att unna mig glada stunder här och på ditt långa brev. Men litet skriver jag, ty allt det tunga är så nära.

Rosen har en utslagen mörkröd blomma, och stora knippen med knoppar, där ute där den står och stärker sig - allt kommer från dig den dagen, den 66 te! - och ett brev från Magnus, och han är nöjd. Allt är bra.

Säg bara intet om en stark period - jag orkar inte måla mer, är lat och trött, vill se och drömma om ny kraft - så barnsligt! Huvudvärk om jag arbetar. Men åker ut, och i går såg jag en bild, 3 flickor på en gammal grå trappa, mörkt hår som hängde. Huset var mörkgrått. Och aldrig får jag modell. Njuter av luft och sol.

Och det tunga - det är tjänarinnefrågan, det att sända den gamla kvinnan ut i världen. Nu roar jag henne, i dag sänds hon till Källviken med Frälsningsarmén. - i morgon sägs hon upp - eller övermorgon - Oh, Einar --

7 månader jag bara tänker, arbetar för den frågan. Om någon ville ta mig -

Många fråga efter tavlor - jag orkar ej måla - blev rädd när du nämnde exposition. Ville bara ha litet fred i livet än.

Jag skriver mer sedan nu hjärtligt tack! Så roligt med Tikanoja. Säg skulptören i oktober kommer ett häfte "pre Colombien" skulptur, som premie. Jag skäms för premier. Om hans saker sedan, han må akta sig för för levande. Mer sedan.

Helene.

Hälsningar!

'Pre-Colombien' är före Kolumbus! jag trodde det rörde Noak's duva, 'colombe'!

17/7 -28

Einar,

Jag ville skriva det jag i morse' sett i fotografierna - hur kan jag det nu när gubben (gång) har pratat, retat -

I 'mannens' huvud fann jag för mycket liv, tillfälligt liv - och en sådan mustasch, med strån bara för ro skull! Vackert i gosshuvudet, kanske mest i det uppåtriktade, känsliga ytor, mest ytor - Jag måste tänka om han nu gjorde en stor helfigur! med allt detta av mjukhet under huden, där finns intet fast. Det är för mig - som "S.S." brukar säga, med reträtt för andras mening - mjukhet igenom, och tillfälligheter. Gossens lock i pannan är något väsentligt, lika mycket som allt det andra! - Se locken i Courbet's huvud, den är inte det väsentliga, den är en stark detalj, och så vacker! Är du ond för att jag känner det så här? För jag känner det, instinktivt. Jag kunde säga ett mycket starkt ord, men säger inte.

Se, jag tycker om Courbet här - Bonnat - ja t.o.m. det ser romantiskt ut. - vår tid, den trätorra Bonnet! Har aldrig sett dessa, men såg så gerna Courbet, han hjälper mig - jag är ju från en uråldrig tid. Men vad är ordet 'modärnt', något som är gammalt i morgon. Av Seurat har jag haft ofantligt mycket nöje. Hans hela stil där han inte trycker på konturerna som i den annars vackra ryttarinnan. Det där med konturerna borde han inte ha försökt. Hur vacker är ej Café Européen med bara ljus och mörk ton. Så förtjusande landskap från Seinen, Courbevoir! med det stilla glittret! Allt är stilla hos honom, sägs det, och det är ju något av barndomens Noaks Ark i träd, i damen med tournyren, och att de alla stå spridda, ja allt är stilla, också hunden på tre ben är orörlig. Och det är ändå ett stort konstverk. Han sökte bara metod sägs det, och vart ögonblick i livet observerade han, gjorde små skisser, svarade ej när han tilltalades, ville ej ha diskussioner, var redan en utsliten, dog vid 33 år. Vad hans verk är underligt helt - och vad den där tournyren! landskapen, ge min ungdom.

Varför fick jag aldrig då se något av det - man levde i en krets, i en riktning, i andras Bastein-Lepage-dyrkan - en Stott, en Puvis de Chavannes, en Cazin, en skräpig Besnard - och man var "revolutionär" tyckte de om sig, de andra. Men jag var ju aldrig modärn som de, bland dem

Tack för Seurat - när vill du ha den dit.

Nu går jag till färgen.

Helene

A.M. var här.

Återsänder fotos snart.

onsdag (18/7 -28)

Einar,

I går var en fridens dag - det föll bara ett ord som visade här mot enkelhet - frid -

I morgon kommer Dora, det är så utan tvång med henne, vila från allt.

Och i dag, jag såg på kuvertet där var hotande. Expositioner - nå, ingen har bedt mig än, och om du vill hjälpa så är det du som uppoffrar dig och jag som djupt och varmt är tacksam - Einar.

Men det som tjänarinnan nu kallar lerhuvudet - snälla Einar, var inte ledsen, men jag har ju i höst haft intervju och fotograf här och pliktat med en vinters nedbrutna nerver - har förr blivit nedbruten av intervjun - det gör mig sjuk, och numera får jag aldrig igen det människor ta - Det skulle vara, om inte döden så ett återstående liv på sjukhus, - - och jag en konstnär säger, måste säga, nej till en konstnär. Men jag vill ej ge honom hela mitt återstående liv - och för vad? han har ju inte sett mig, det är bara för ryktes skull - Detta kan ej hjälpas, Einar. Så talar du om flyttning, och där har jag åter ingen lust - vill ju bara få sitta i fred, vill inte längre från Magnus och Måns, de enda släktingar jag har, och jag har intresse, är fästad vid Måns. Längre än Ekenäs går jag ej, från dem, och hoppas få sluta livet här. Vad gör mig staden, den lär mig vad jag inte vill vara, den varnar

I morgon far jag med D. och tecknar en fransk allé här, tror jag - Hur vänligt är det ej när någon ville ha en närmare, vet du att jag uppskattar det - men jag vill ej nu byta ort och allt igen, jag vill vara här och se små blommor växa år efter år, se små förhållanden utveckla sig, få min lilla rot med - och själen får växa som Gud vill. Och när jag ligger sjuk är jag i vägen för ingen - och det är så som de, läkarna, sagt det skall vara, sjukhus, läkare, apotek just på den ort jag bor. Vet du det är snällt att ha sagt det där - men i det är jag åter den sjuka - låt mig leva så här och var aldrig ledsen för det jag ej kan.

Helene

Är det inte intervju att bli granskad.

Sol och friska vindar. Rosen blommor.

Einar - jag står på religiös grund - du ej.

31/7 (1928)

E.

Tack för denna 'Helena' hjärtligt tack - för brev, för en röd ros nu i blom, och Seurat. För Allt.

Ja, "den eviga sanningen" den är lite' tung. Ett långt livs kamp med tekniken, och lär man uttrycka något så - är det tomhet. Är det inte tragiskt.

Nu är det så med Goya att jag vid 19 år i Paris sett en - och jag har väntat på en bild av den. Den var sympatisk, storartad tyckte jag då, flickan med rosor i hand. Sen har det varit mest skicklighet och hemskt folk. Om 'Braun' ännu fanns, om man där kunde få fotografi av den? Goya var väl elak - han var döf. Delacroix har jag inte tyckt om, han är ytligare.

Jag skulle ta spöket för det måleriska, stämningen, leva i drömmen. Men barnen! det är inte bara poesi. - Just hade jag skrivit ut detta ur Poe som jag börjat läsa. -

Ann-Marie - vad är det åt henne - vill hon göra sig storartad för något som tagit tungt på - hon får ibland tårar i ögonen. Vill hon göra sig ung och bedårande nyckfull, ha andra haft mer framgång med det. Den eviga sanningen får hon söka.

Och en fru "har intet att leva för, är så långt borta, ensam". Det finns alltid en människa som är olycklig - ingen brist på det - och hon kan försöka att få ett ansigte att ljusna upp ett ögonblick - hon skall känna glädje. Hon må se litet omkring sig. "Vad får man sjelv" är en annan fråga.

En dag modell, en gammeldags romantisk typ - inte karaktären - smedens dotter som spelar piano och läser engelska, har långt ljust hår, 16 år. - Lördag kommer Helena W.. - Rötmanadstyngd, skurar, blåst.

Picasso svek - de andra kunde inte måla bra - och de som kämpade med tekniken blev störst, Cézanne, Goch, vet inte om Gauguin kämpade. Simberg förstod inte, inte ens i den bästa tiden, när han gjorde dåligt, okonstnärligt. Gallén sade en gång då, "så han har missförstått mig." det var om ett banalt flickhuvud. Svek Josephson? Jag tror de ville göra bättre och så blef det sämre.

3 aug.

Sänder 'om Poe' när jag läst allt, utdrag.

I l'Amour sägs ungefär - "Velaguez uppfattar allt som ett stycke realism - Goya är mer hovman, med sina egna tankar som han döljer" men han är inte underdånig och har ett modärnt själsliv. Kan vara han inte är sympatisk, och är ytlig ofta, men har han ej sitt eget inre liv? olikt vårt. Det är roligt med l'Amour.

I dag främmande, i morgon främmande!

22/7 -28

Einar,

"Inconnu", om man skymmer för näsa och ögon, är en mycket vacker målning - "La Comtesse de Chinchon" "med hår som dödt, torrt strå" är egendomlig, vacker - och "Duchesse d'Abrantès" hängande kinder och slappa ögon är kanske mest kära för mig, en stor glädje. Men 'l'Espada' är underbar, och lille Antonio Cuervo! Goya har sett ljus och skugga på ljusa föremål, ansigtet, men mörkt som rocken orkar inte ta' en dager i diffust ljus, är platt - så har jag sett, och det är sant. Han målar dåliga människor!, och ibland mycket illa, står där. Han har hatat portvaktersketyper Marie-Louise, och han går ofta längs flodens stränder bland 'löst' folk, vilar sig från hovet -

Om jag varit spansk, levt där!

Nu, Einar, orkar jag inte skriva, jag orkade se och glädjas åt detta - bara -

Folk som jag bönfällit att inte komma i sommar, att låta mig litet måla - de komma, och vill ha teckningar. Dora kom och jag rivs i stycken för hon vill åka ända till Karis - jag har att välja på gräl i Calonius fina lyxbil eller avstå från arbete för några (x) månader - det kom hjärtattack efter och nu måste vilas några månader igen -

Calonius har fullt upp med pengar, blommor, druvor från eget växthus, och är välvillig - men aldrig får jag en arbetsdag - på vad skall jag leva Inte kan jag måla det de vill köpa - jag är sjuk nu - skriver ej på en tid. Helene

- föreslå mig intet, jag svarar bara på förslag från hela världen nu. stänger dörren -. Ester Brusiiin's döttrar här i går, Lilli

(x) v. Arnim, Potsdam, äger "päronträdet".

12/8 -28

Einar,

Först vill jag tala om din vänlighet, det med 'hjälp'! Nu är det inte så än, det räcker nog. Men kraven växa. Tror inte på 10 år det behövs, om de taga pensionen - och vem lever då! Jag har det bra. Du var snäll som sade det!

Kraven. Måns är ung nu, behöver ha någon gjädje - Hanna har - och M. har lovat honom en italiensk resa nästa vår - jag vill litet bidra - Men Magnus retar mig, han säger alltid "det är saligare att giva än att taga", när de får tusenmarkor - han svänger sig alltid runt.

Josephson? tror du han svek - det är sant där finns Münchenstil och allt möjligt - man vill göra bättre, och vem vet vad är ens eget, först? Världen faller över en med hugg och slag just när man gjort det bästa - och man vill göra bättre. Och vet man, så riva de sönder en. Det är kritiken som förstört konsten, den eviga, ständiga kritiken, ingen får utvecklas utan att petas sönder.

Inte är Goya djup, men outgrundlig, kanske bara elak. "Ytlig" är han. Minns mycket bra 'Olympia och medicinari', tyckte bara han inte vågade vara målerisk, det är inte modärnt. Men man vet ej färgen, och en annan avbildning kan ge annat. Säger ej nu om den nya l'Amour.

Åter en sjukdom där, inte farlig, gudskelof. A.M. är väl inte utvecklad än - har aldrig givit mig något än -

Flickan jag målar blir icke något förutbestämt, bara vad hon ger. Mansprofilen går litet framåt. Helena W. och jag hade mycket roligt med Seurat, det var vår tid, turnyren! - det är så få som se det konstnärliga, man skall inte ens försöka! Vad Seurats landskap är vackra! och allt i det första maneret, det mjuka, vad jag har roligt med honom. tack.

Nu bärrensning, syltningstid, regn, mörkt - det är bra - man hinner ej vara ute.

Helene

(22/8 -28)

Einar,

Fraser! att en kvinna skulle koncentrera sig i ett arbete - jo, i hushåll för vi måste äta.

4 veckor vakar jag efter ansträngningn Karis - 2 veckor har jag ett utslag, vattenkoppor? Inte tid med läkare, måste sörja för Olgas intressen bara

Aldrig får jag måla. --

Degas händer, stol, bord var så vackra, det övre litet utan charm, för mycket i fonden tyckte jag

Helene

Otäck modärn arkitektur, och rum!

söndag. (VIII-1928)

Einar,

Bref kom i går och lästes i dag - det var ej tid då.

Fredag förde jag min gamla hushållerska i bil till Österby Hagen, hon fick rum där hos en gammal fru, och tre veckor har jag bara tänkt, och handlat, för henne, sökt understöd, 'givit', sökt rum lådor, korgar, varit med om allt. Huvudsaken var att hon höll ihop tills avskedsdagen. Vad det är hårt, de gamla som ej orka mer, och ingen släkt vill hjälpa. Hon måste ju hjälpas hela tiden hos mig, inte fick jag måla just.

Så kom bud att den nya kommer 4 de, 5 te först - jag är ensam och skurar efter sotarn och kokar. Men denna tid måste anslås till det. Husvärden växlar pengar åt mig i stan skänker körsbär från träden, jag syltar. Och är så svag att jag har svårt gå över ett golv.

Du tänker åter på flyttning! har nog haft det intrycket du inte trivdes.

Nu tror jag vi behöva intryck som unga material, men icke ständigt nytt, nytt, ända till slutet. Andlig diet vill jag ha - vill bara leva och njuta nu. Så underligt - nu vill jag ha den första ungdomens intryckslätthet, sorglöshet - Har sett hur litet man kan. Det roligaste är att få en annans ansigte att lysa upp, det är att ~~njuta~~ vara lycklig Och denna dag får gå som den går, jag vet ej om morgon hur den skall gå. -

'L'art vivant' - vet intet om den ~~tid~~ tidskriften. Har försvarat mig mot "Le Kraie et le Beau" som man sedan skall köpa - köpa anmälan!

var säker på att det är mening i din utveckling som i allas - nej de flestas När något är moget kan man inte göra om det, och om igen. Det modärna, maskinen, farten i allt - det bryr jag mig så litet om, vill det stilla och kraftiga. Inte behöver man väl rätta sig efter alla. Man är en individ för sig. Emil Zilliacus ville leva om sina sorger sin glädje - det skulle jag inte orka - man går som på en smal plankan över bråddjup, man går igen om man kom över. Och lyckans stund - den lyser upp allt. Så här illa skriver jag, liggande - förlåt.

Nu skall jag fundera ut huru få brevet till lådan, huru få prästbetyg för pensionen i morgon? Modellen har rest till skolan i Åbo - allt förlorat! Jag skulle helst bara åka bil, vila! Helene

10/9 -28

Einar

Vet du, här har varit sjukdom, ångest för andras öden - allt upprivet - jag visste ej tiden gått till en viss dag -- så dålig har jag varit så utan tankar.

Nu önskas allt gott - det är årets största dag, du har åter gått ett stycke väg --

Ja, man har en stark känsla för modellen - men den är mycket olika i olika fall - sentimental sällan om ej modellen är det, oftast ej att uttrycka i ord. Är det ändå inte intressant att ha sett Goya, nu. Tror ej jag skulle tycka om hans rysligheter - tycker mer om Rouault's.

I dag skall det försökas med målning - efter 4 veckor igen - men det kom redan en gäst, Olga med lingon.

Henne får man aldrig stöta bort, en gammal övergiven --
din Helene

15/9 -28

Einar,

Nu skulle man en gång skriva ett ordentligt brev, du vet ej hur här varit, hur tanken icke orkat.

Magnus var här, såg frisk ut, och jag kunde visa mig. Det jag trodde var vattkoppor är väl det -~~man~~- alla en gång fick i Bretagne, av fuktigt gräs och , o, så tröttsamt.

Modellen reste till skolan, allt är härjat, förstört - och ständigt har det förstörts för mig, alltid blev någon sjuk i hemmet när jag börjat en tavla. Allt blir ofullbordat. Nu gör det inte alltid mig något - det gör för publik och kritik - bara i några fall ville jag studera, måla en i oändlighet. Ha fullt upp med modeller det är lycka.

Du söker förstå det modärna - ja, man borde väl. Jag söker och finner hos Seurat nu - och alltid teknik hos Manet.

Väntar åter l'Amour - den gula! Visst är omslaget bra, precis det ett omslag skall vara, inte bild.

Goya sökte väl inte sitt eget beröm, han som målade på en elfenbensskiva var dag, och var dag torkade bort det igen. Och svensk kritik måste säga nytt, och då säger man vad som helst ibland. Om jag såg min ungdoms Goya igen! farligt - var stund tycka vi efter vår ståndpunkt, stämning, vart år begära vi mer och mer - och ändå var det kanske instinktivt rätt. Inte alla hålla ut med sin första ungdoms älskade.

Du har stått på en strand och sett något vackert - inte flotten, älven, grenar, bottnen - pärlor men åter nytt vackert

Det längtar jag efter nu, ännu se litet av det vackra i vår värld, denna värld. -

Vet du, jag har fått Marie Wiiks sista målning, fina tulpaner. Så kärt, så roligt - men så satte jag den på väggen - och kunde inte leva med den -- säg åt ingen.

Nu går tanken hit och dit, den är trött ser du nog - jag glömmer allt - Ute är sol.

Helene

Där har 'tisslats och tasslats' - och här har jag, i feber, ingenting tänkt -

16 de Regn igen - men skörden har mognat.

onsdag. (20-9-1928)

Einar,

Nu skriver jag till Tammerfors - och nu kommer gratulationer till födelsedagen, både goda och glada - måtte allt gott följa dig under året, på stockauktionen, i hemmet!

Så utan alla tankar har man varit här, bara pinad, dödstrött. Men vart vill du, är det till Wasa stad?

Du har ställt i hemmet, - har du ej för mycket var dag av 'Schjerfbeck' - vila dig från tavlor. Se ut, lev, hämta frisk luft. Nog är jag ju glad över de jag har, det är en annan sak, mest över de som som föra fantasin, som ge den fritt lopp, och över oändligt vackra saker - det är en annan sak. Vill måla ofullbordat, orätt, så det lämnar fritt för fantasin, för aldrig blev en målare korrekt än, om inte Anton Rafael Mengs. Min fantasi går friast i mina skisser.

En ny l'Amour ger mig bara en Kisling, tror jag. En är för konventionell och en för tillgjord.

Skall det nu bli målat - är sliten. Den nya är mycket bra. flink, sparsam, men utan humor. Vad man allt begär!

Måntro Hellströms ville pröva och se, "pröva noga, pröva noga" som vargarna i djungeln, efter en tid, eller skall jag låta andra pröva - ?

Helene

22/9 (1928)

Einar,

Du har skrivit till mig saker som jag inte orkat förstå - jag har varit som ett vissnat löv. Litet klarnar nu. "den största glädje ger inblicken i en annan människosjäl" skrev du - jag har prövat det, därför är jag glad

Och "om kampen är lätt ger den tomhet" - nu är jag sjelv förfärande tom - ensam, men lever jag för en annan glömmar jag det, då finns det att sträva, sträva. Vad betyder då vad jag är. Har ändå aldrig trott min 'konst' skulle ge något, bara åt mig skaparglädjen. Derfor kan jag inte hålla fast vid något

Nu har jag tröttnat vänta på modeller som ej komma, nu har jag sänt till Kahlroth det som lovats - i skiss. Han får refusera. Jag vill vara fri att se på annat. En Guys har jag sett här midt emot.

Men vad är det Wennervirta "fiskat upp i England" och mycket folk i en "kolossal kamp" - drömmer du. Allt är så obegripligt Och tapeter, jag har gjort 2, en Georginer en pilblad, i Finland. Det är ett studium för ett helt liv, detaljen är intet där, blott kompositionen - jag kan ej.

Det mörknar - tänk jag som älskat hösten jag har ej haft nån' sommar i år. - jo, en dag. Nu ser hösten hotande ut - om ej min Guys hjälper mig.

Förlåt min trötthet denna tid - jag är ej frisk.

vi arbeterskor skulle inte vara husmödrar.

(24/9 1928, postkort)
(Kopia, skriven av ER)

E.

Tack för brev. En sådan god tid, Engbergs tavlor, musik! Och så har jag då funnit "Fragment" som jag sökt i många år, ville köpa tillbaka en del låtit sig göra. Konstnärsgillet visste ej var den var. Men den har ett gäst hem. Och har ej förgåtts - tänkte en gång provamed den en [--] sedan säga "en gammal [--]"

28/9 - (1928)

E.

Ett skrapat öga ett förstört halvt ansigte - det är arbetet sen sist - förlåt, nu kan intet komma snart -

En ny konstintresserad person i mitt liv - sade en del personliga saker. En ingenjör som i ungdomen ville vara bara målmedveten, ville med sin vetenskap, kemni, lägga grund för ett nytt samhälle - ungdomens storhetsdrömmar - och fick en hobby - tavlor - Föraktas av sina kamrater - och är nu delad i två människor Fäster sig blott vid en tavlas ~~måleriska~~-(x) värde. Har specialiserat sig på "efter David"

Men hur hemskt när en man talar om "vardagens grå" - med fem barn, och en liten grav som söktes här på kyrkogården.

Intet ljus kan lysa upp denna afton, (xx) köld och snö faller ute, mörkt med dina lampor t.o.m. Har inga vinterkläder i ordning - nu det igen, o. ännu 3 fönster enkla.

Han bad mig skriva bak en liten teckning datum och 'minne av besöket' - jag skrev bara "besöket" - kanske tyckte han om tala om konst

Men så oroande först, en som liknar 3 man känner

Förlåt allt jag lovar - sjuk är jag, mer än du vet.

Helene

(x) konstnärliga.

(xx) Jo, ditt glada vänliga brev!

(oktober 1928)

Einar

Mitt minne är också dåligt!

Och nu tror jag du har det bäst om jag inte skriver mycket till dig - det är familjeliv -

Men kan du ej ge en annan lov att vara trött, en som sade Goya är ytlig och fördärvad, som sett honom under spanska kungabesöket i St.holm, har sagt de nya svenska målarna måla nogrant, utfört, men det är ej konst, är kallt, en som visst ej samlar men studerar, sätter sig in i, fransk konst, var glad att finna 16 Jonkind i Tate Gallery i London, o.s.v.

Mycket likt dig.

Helene

Målar Dulcinea di Toboso.

11/10 -28

Einar,

Har du trott jag var ledsen!! nej. Bara en sak har jag ej tyckt om, när du höjt mig för högt. Det kunde bli svårt om jag trodde. Och se, ofta har jag bett dig ej skriva för jag ville inte trötta dig - jag väntar, och några ord är kära när de komma. Hur kan du säga det är tomt, allt är kärt och allt är om konst, natur - vad skall jag skriva som lever i två rum. En flicka så söt, sin mammas avbild ett ögonblick, kanske sin pappas i dragen! Men vem är skogstrollet? du som gammal - det är solens fel.

Och nu måste jag säga något - och du är trött. Det frågas - Eugen, o.a. - om jag vill exponera, St.holm, 5 februari. Inte vill jag, men man säger inte nej till något sådant, har sagt ja. Är denna lista bra

'Syskon'
'Bretagne landskap'
'Fragment'
'Åbo, läsande flicka'
'Medicernas dotter?'

Säg vad Åbo flickan heter eller hur hon ser ut, så försöker jag skaffa den och andra, utom Br. landskap. Kan du skaffa det av Kom. Tikanoja? Allt samlas på en plats i Finland, granskas av hr. Haartman, och sedan betala de allt. Närmare bestämmelser komma sedan.

Oh, 2 1/2 månad har jag måst sköta min hälsa hela dagen, ej sovit - aldrig arbete.

Dulcinea målades på en dag, hon heter så för hon är så avlägsen, överklig - ur minnet

Don Quijote skänkte mig äpplen i går - jag sade jag skulle läsa en bok som heter "Den sista glädjen" - "det är väl döden det" sade don Q. Det är den tystes glädje. Och jag som har så mycket - och vi är så vanmäktiga.

Har åkt till bank och butiker - så underligt.

Farväl nu Einar, och var ej ledsen, och tag ej för mycket på dig - gör en sak i sänder -

Helene

Jag skall skicka barnens fotografier sedan.

29/10 -28

Einar,

Jag tycker om gossen och flickan, de är riktiga barn, och han är mycket nätt där. Tack.

l'Amour var just ingenting, Chériane är en kvinna (x) - vi kvinnor är inte mycket. M.Laurencin höll på sin kvinlighet.

Du frågar om skrapningar - den rödhåriga blev genom mycket påmålade så flottig, glansig, jag tänkte skrapa allt - men så vågade jag ej mer ? fonden. Tänkte på att gräva ned dem i jorden för att taga glansen ifrån den, men vågade ej, visste ej hur det skulle gå. Och vågade ej måla på fonden, det var bäst som det var. Feghet - Fragment.

Nu målar jag ej mer på 'Mansporträtt' -- är det svenska? - han sade den kunde heta så. Skall visa den åt dig, skicka om du ej kommer. Don Q. berättade 'Galgmannen' för mig i dag, med få ord, bra, han har haft folk på sin radioföreställning på villan "de lyssnade med spänt intresse."

'Vad skulle fröken ha ledsamt för" säger han när jag klagar.

Ja, tack, gerna vill jag läsa 'Fåglarna' och gerna någon Strindberg dram, om svenska regenter. Starkt. Har läst nu Th.Hardy och en Hamsun - orkar ej till slutet med H., "Segelfoss stad." Har fått ett japanskt Album av ingenjören - det blir litet svårt. Så bra att du skriver om finsk, om svensk konst.

"Bastún' var ett påklottat, övergivet arbete, ämnat så vackert jag såg det i skogen - men det blev ej så, man fick ej heller modell i Hyvinge för sånt'. Borde måla om motivet. Kanske kunde du bättre än jag få "Fragment" av hr. Engberg och "Bret. landskap" av komm. Tikanoja - allt beror ju på om man får - annars blir jag borta.

Till hr. Haartman skriver jag - och till dig, sen när närmare bestämmelser kommit från Stockholm, om tid, och plats i Finland för samlandet. Det blir inte något roligt för mig.

Men för Aaltonen och andra i Paris! varför skulle det ej vara framgång när de förtjäna det. Myntti såg fransk ut i mina ögon. Ville nog se det nya, goda, nu.

I "Pressen" hånade man nyss Aaltonens namn för han var finsk, de tyckte inte om Kivis monument och undrade om det var Lotta Lönnqvist som stod bredvid - rätt. Och naturligtvis inskränkt. Ditt brev har livat upp mig - jag har långt ifrån ro i huset ännu.

Helene

(x) har kanske färg.

7/11 -28

Einar,

Jag är glad, men har också ont av att du skriver långa brev! Du har gamla kära vänner där - och 'Pendennis' läses. Som konstverk är farbrodern kanske det största för mig - hjälten något svag, modern hel och vännen med. Hur kan hjältinnan älska en riktigt, och ta en annan?

Tack för böcker, de bli en tröst.

Hardy var så engelsk, inte mycket tvivel hos folk. - och Hamsun motsatsen. I 'den sista glädjen' 1912 är naturen ännu så vacker - 'vintergryningen då stjärnorna sugas upp i himlen' - du skulle ha nöje av den. Men hur fult om människor. Och 'Segelfoss' 1915 var bara simpelt om folk - bara det "ingen sover så som en konstnär när han gjort ett gott dagsarbete." var bra.

Och jag kämpar, får ej en liten flicka som jag ville, och allt blir skiss, kan ej utföra mer. Den skrattande Colarossi" - det var utfört. När Haartman kommit hem skall jag skriva - fråga.

Sen får du se en profil men inte tror jag den duger. Modellen sade 'nej'! men Stockholm skulle han gå in på. Tror ej det behövs. Här är kallt, men inne luktar det friskt av björkklabbar som brinna - det är nu lyx.

Skall ej skriva mer, Trötta dig.

Fragment är från 1904.

Vila dig.

Helene

Ingeniören säger jag skall få "Franska humorister" med Steinlen o.a. när den kommit och du skall få en annan till namnsdag, gå ej och tag den -- det är Foran

15/11 -28

Einar,
Hjärtliga gratulationer! En bok kommer, och i den är en bra, kanske två till? Man vet ju aldrig om du tycker om.
Bry dig inte om mig i l'Art Vivant - jag är svag, vet det väl, andra är starka - och mitt ideal av liv är ju kojan på heden. Att jag längtar ut till utlandet, är en annan sak. Bara med ett arbete ville jag ut -- sjelv försvinna.
En god namnsdag bland vänner - jag kan tro vännen 'Greta' saknar

Dora som "hatat arbetet - bara lät solen skina, snön falla, vindar piska" är nu inne i det - gudskelof!

Hon bor på Brändö och går och ser Hertonäs strand där hennes far bott som ung! - och hon ville dö "som lönnen i rött". Där kommer nog intet - ty hon är kokett.

Petar här med par teckningar - ville visa dig Dulcinea, innan Syrjänen tar den, kanske jag visar -

Hav det gott - och tag den finska konsten som typisk, om du kan.

Hjärtliga hälsningar

Helene

Där är rysligt i boken med.

26/11 -28

Oh Einar,

De två i fotografi - barnet är vackert, den andre vet jag väl vem det är! Det är ens uppfattning av dig. - nu kom främmande Han har nog bra och vackert men något, i denna med, 'slaskigt', muskler hänga.

Jo, jag skall försöka med den lilla flickan, kanske till jul. Hur kan konstnärer vara så egenkära som en Gallén en Dekobra! ha de ej ett aldrig uppnått ideal, är de nöjda med det nådda. I Forain, som jag ej sett då jag tog den, tyckte jag om den gamla med två barn och om 'Modellers vila'. Hur fint linjen antyder modellers vanliga litet, eller mycket, inskränkta men godmodiga förtrolighet, och hans hållning till arbetet i färgskrinlocket, ett grand av 'generthed', för att dämpa förtroligheten. Förhållandet mellan modell och målare ger den. Det talas om en, "C'est fini.", två vid ett kafébord, där man ser det varit ett förhållande som nu är brutet. Linjen ger det. En del, som fadern i 'den förlorade sonen' ge bara poserande modell. Den halv gamla kvinnan framför ljusen är för fin för mig.

Vad jag var glad åt Hr. Tikanojas svar!! nu kan jag tänka vara med.

Av dig ber jag nu ödmjukt, vänligt, få låna "Syskon"!

Helst ville jag ha haft bara:

1. Bretagnelandskap
2. Syskon
3. Fragment
4. Mansporträtt.

och sedan låtit Hr. Haartman välja. Men sänder här hans svar på min anhållan om akvarellen - kan man helt ignorera en fin jurymans, ensambestämmares önskan?

'Bageriet' har jag intet emot, men tycker där är som felteckning på kroppen, den är för mycket nedsjunken i länstolen, i den andra. Skall säga honom det - men han är den som väljer.

Har du alls tid och kraft att säga din tanke Så snart l'A kommit sänder jag 'mannen' med, men det är väl Haartman som avgör.

Ville så gerna ha annat än 'flickor' alltid.

Helene

Har krigstillstånd med tjänarinnan, ombyte före jul.

sjuk trött

Den som skulle bjudas Hellströms blev förstörd av påmålning.

(30-XI-1928)

Einar,

Tack för brev, och att du satt dig in i mina intressen! Jag tänker så med - skall försöka ställa om det med H., säkert vad "Hemmet" beträffar, och med viss hänsyn med 'Bageriet'. Skall säga att jag ej önskar ha flere, och den jag givit avgörandet ej heller.

l'A. har ej kommit men för att få allt avgjort sänder jag i dag 'Mannen'. Skulle gerna ha honom med, om han är värd det eller ej, har ändå satt ned mycket i att söka hans karaktär utan att bli sentimental, söka bondens finhet. Där är två förslag till avklippning, vill gerna klippa av, koncentrera, och ha en ram i gammalt guld, som på min Gallén-Kalela, denna profil. [Se bilden nedan]

Du tycker kanske inte alls om den. Men tänk med "Br.Landskap", två med 'flickor' och akvarellen.

Vill ej tala om annat i dag - allt går väl över --

Tack för allt ditt besvär - och den lilla målningen blir bara en liten gouache

Helene.

Detta om "slaskighet" var i allmänhet om hans form - i barnhuvudet finns det just ej. Jag har ju ej sett originalen.

(forts. till 30.11.1928)

koncentrera, och ha
en ram i gammalt
guld, som på min
Galleri-Tabell.
denna profil.

Du tycker kanske inte
alls om den. Men tänk
med "Br. Landskap",
trod med "Glickor"
och akvareller.

Vill ej tala om annat
i dag - allt går
vat över -

Tack för allt ditt besvär
- och du lilla måtningar
bli bara en liten gosa
Helene.

9/12 -28

Einar,

Jag har intet sagt om böckerna - har varit glad att ha dem. Läste Karl XII, Drömspelet, och Gustav III - G.III var stark, är litet för gammal för drömspel.

Men vad skulle man säga om Dan Andersson! inte kan man säga den, eller dèn, är vacker! Allt är vackert. Har skrivit av några, säkert inte de bästa, men de är så vackra. Han känner som vi nordbor känna, och längta - och där lurar alltid döden, i vind i våg. Det var upprivande - drivande -

Men inte skulle han ha satt Baudelaire just efter, det är inte norden, men verkar så starkt - fördärvat, men stort.

Och sen läste jag Don Quijote, kapitlet hos getherdarna - inga tvivlande, slitande känslor men o, så vackert och helt - söderns lugn och kraft. Det har jag läst

Nu sänder jag snart Dan Andersson med l'Amour, han är en dyrbarhet och oroar en, i huset. l'Amour är så intig - skall man ha ett annat år? vill du?

Skall kanske måla en gammal sak åt Stenman - han frågade din adress.

Det är nu den värsta tiden mellan 3 hushållerskor -

Har regnat oändligt. Måns var här, stadigare - och de unga för en tid sen', jag tycker om honom - Hanna magrare än ett skelett. De ha ett stort umgänge. Han sade under samtalet "man kan vara med människor, men svårigheten är att bo tillsammans." Snart skickar jag en helt liten skiss av ett barn, den kostar ingenting. Skratt är svårt, i hast -

Helene

ont i halsen!

17/12 (1928)

Nu, Einar, skall jag tala om det. - Litet sjuk är jag --
Jag hade tänkt jag ville bli borta från Stockholm om jag inte fick något sednare arbete med, och ett par dagar var det så - inte ville jag komma med ett ultimatum till dig! Den 3 dje skriver Hr. Stenman från Hôtel Ernst, Wasa, och ber att få se arbeten, utom teckningarna, om något var ämnat till St.holm 'hindrade det ena inte det andra' och han ville betala goda pris. Så snart 'Porträtt' kom från dig gick det till Stenman, och jag sade jag väntade intet gott omdöme från dig. Nu har hans dom kommit, "Portättet, |sic!| som jag gerna ville ha är starkt och fint, och borde, på inga vilkor* (St.) utelämnas från Stockholm" Enligt hans mening skulle icke så mycket tagas av. Det var min önskan och jag står sjelv för följdén.
Han ville också sedan veta din dom, jag skrev att "där var bra partier men det borde ej vara med, endast gamla arbeten". Nu, säg Einar, huru räknas kronan i Stockholm? som mark här eller som 10 mark - kostar en stor tavla 100 - 200 - 500, eller är det tusental kronor. Inte för att jag spekulerar ger hellre billigare åt Stenman, inte får jag ändå där.

Nu orkar jag inte skriva, har varit litet sjuk två veckor hoppas hålla mig uppe i jul, Magnus kommer kanske, som förr. Med tanke och hälsning, mer sen!
Helene

Är Ni friska där?

* [sic!]

21/12 -28

Einar,

Det har kommit ett långt brev, och jag ville svara på det -
men - om du visste!

Och ett häfte där du skrivit, tack, du får det nog tillbaka,
jag skall stava igenom det i jul.

Nu tycker jag Isak är rolig, stark - Engström ville jag se
i färg, säkert stort, vackert - Agneli fin med något vackert,
valör, tiden. Isakson alltid densamme, vackra armar, men något
är som dilettant. Det är min känsla, inte tanke.

Ja - om du visste - hushållerskor komma, hushållerskor gå -
och är senapen köpt, och här är biffarna!

Och gamla Olga vill man ha om natten, hon orkar ej gå 3 kil.
var dag till sin tjänst - Olga skall fira julafton med mig.

Och alla dessa 3's affärer - den bitande, vassa, är borta.
Det finns ej målartanken före jul.

Såg frk. Reuter på gården, de bli 12 släktingar här i jul -
A.M. med. Hennes 'fästman' är gift. Gamla tycka det är som
om de såg prosten Reuter i kyrkan nu. -

Nu kommer andra avdelningen julbrevet.

Jag önskar dig åter varmt, glatt, gott i jultiden, en god jul!
och jag tror du har det bäst nu - det är min julhälsning till
Tyra. De små ha inga sorger än, bara jul och glädje. Men hur
skall jag önska dig det som jag ville, jag är inte vältalig
- du får taga det ur hjärtat direkt -

Här blir troligen gran - Magnus på söndag - och jag hoppas
helgen skall gå lugnt -

Din byst har blivit bättre, den är bra!

Det är mörk natt, men jag tänkte om det i morgon var för sent
att skriva? Ekenäs sover - och jag har sett en jag ville teckna,
i dag, det gör mig lycklig -

Nu går jag till ro, och sänder dig än vänliga, vänfasta tankar
god jul!

Helene

l'Amour de l'Art kommer sedan

juldag (1928)

Einar

För allt gott, och underbar knäck! och dina fina böcker i helgen, tackar jag hjärtligt. Önskar Er jul varit god - som min - utan feber, utan bekymmer! Ni ha varit så snälla, och någon bok skall du inte ge, jag har ju fått, hela året runt - och här ligger från Magnus 'la folie de van Gogh', en så fin bok med nya, välgjorda bilder. Du får se den sen'. Och här är i soffan Doras 'tre konungar' något förfinat över den och praktfullt, orientaliskt. De är konstnärligt gjorda negern, den gamle med det falnade ansigtet, och den unga. En soffdyna från Syrjäns småflickor, papper för brev från Magnus och Måns 'l'illustration', och böcker |sic!|, Westermarcks liv, och Adelaide Ehrnroth's liv. Och Magnus har gjort, etsat, Raseborgs slott, rekonstruerat, helt, och det har en underlig gammal prägel, med hans teknik: Jag tycker om det. Ser du - en god jul

Olga kom kl. 10 när jag lagt mig ren, de hade roligt i köket - hon slapp ej förr. Don Quijote var i staden för att fira jul med julgranns(?) på torget, och jag bjöd honom på middag och litet julgran. Var ej ensam. Ett ögonblick mjuknade han upp och såg så vänligt på mig.

Nu förstod du väl att det var 'l'Amour' för nästa år jag skulle sända - då du ändå har något av den. Jag har med.

Nu säger jag god fortsättning, gott nytt år! och ber dig vila, hålla friden i hjärtat, inte skriva brev - bara ha det gott.

Hälsa Tyra, barnen!

gamla vännen

Helene

(På ett skilt blad följande:)

Jag sade under hösten Ing. Sihtola att han inte skulle ge mig så stora presenter - vad skulle jag göra för att visa honom vänlighet igen? Han svarade om jag tog det så skulle han inte, kontermanderade det stora verket, bad få ge en gång något smått. Han var fin. Han har senare en gång "haft behov av att skriva" till mig - då han gått igenom sitt livs tyngsta dag - är tystlåten men han har talat till mig om sig.

Han kom hit först för "han tyckte det var något i mina brev" - affärsbrev.

27/12 (1928)

Tyra och Einar:

Jag tackar för all vänlighet, alla varma, goda, önskningar - och jag vet ej om Tyras frikostighet eller skicklighet är större! båda är överväldigande. Hela helgen blir allt till glädje.

Till Einar säger jag nu bara mitt rörda tack! och skall sedan tala om Haanpää, och Degas underverk - det är bara för mycket igen - som Tyras stora paket.

Jag var mycket trött men julafton var vila och god - den gamla sjuka värdinnan glömde dagens bitterhet en stund, och bonden tyckte de gröna päronen på en grönvit tallrik var så vackra att man inte skulle röra dem, Tyras pepparkakor rörde alla, och det var frid.

I går drog jag upp Greco's änglar - en kvinna frestar en med. När kölden lättat och vilan kommit, mycker mer om Degas!

Den sköna ynglingen var julaftonsförmiddag här, satt länge, citerade "det är inte med förståndet eller hjärtat ett stort konstverk skapas, det är med instinken." Han skall nu studera Moskva i teater, Warschau, Wien, Paris. Där är ännu något av gest, han är ung.

Allt gott åt Er, lycka, fred - ett nytt år med allt Ni önska!
Helene

31/12 (1928)

Einar,

Glad att den lille är frisk!

Det kom ett häfte Lautrec med många, många, och vackra bilder, en del så fylliga måleriska, mer än förr - jag har satt dem i följd och ser på dem, och tackar dig varmt - det stod ditt namn på paketet. Du ger så mycket, och julen har varit mycket rik! Tacka än Tyra för det underbara paketet, som skall fram nu till nyår, knäcken är inte rörd ännu.

Och jag har snart ett bibliotek - så många konstböcker har jag! tack vare dig, och jag är glad du också fått något som gläder dig - Arosenius. Här är så rikt nu - men sedan ser jag djupare på allt. Julstöket är ej helt förbi, det söks rum åt min gamla Olga, man måste hjälpa henne - tror ändå den nya blir bra, sjelvärdig, bara hon vet litet om huset -

Sedan kan jag fördjupa mig i Lautrec som är så personlig i allt han gör, och i den starke v. Gogh som jag skall visa dig när du kommer en gång

Nu ser jag på allt ännu läser brev från vänner är något trött i hjärnan förströdd, kan ej heller måla - bara en dag gick det, kopian, repriserna.

Vad Okkonens Italien är väl vald i bild, ett kvinnohuvud, det är allt som behövs i målning, en Apollo, en Natt, det var roligt att se. I Goya ser jag bara på porträtten, står ej ut med rysligheten. Du får dem snart med l'A. Såg litet i 'Westermarcks liv' - och det var ej torrt. Här är så mycket nu.

I morgon har Mimmi sin bjudning - för Kvist'arna som sy åt dina fastrar - och jag sitter lugnt i mina rum - till natten kommer Olga. Ja, i morgon kan jag börja året med Lautrec

Tack än för allt, och förlåt all trött tanke. Måtte ditt nyår vara gladare än din jul, och måtte hela året bli vilsamt, rikt på goda glada stunder och framgång i arbetet! Hjärtliga hälsningar till Tyra!

Mer sen' om Lautrec

Helene

Jag skall sy en brickduk för att vila tanken - välja ullgarn till en stor matta, i gråblått och mörkblått. Är det ej kallt? 16 i morse.

Har avböjt en intervju.

Ja, sådana presenter som vantarna är kärkomna.

De små kuverten är slut.